

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.228/2010/5. szám

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!**

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. június 24. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közúti baleset okozásának vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gyulai Városi Bíróság 4.B.198/2007/64. számú ítéletét és a Békés Megyei Bíróság 1.Bf.273/2008/36. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Gyulai Városi Bíróság a 2008. május 14. napján kihirdetett 4.B.198/2007/64. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében [Btk. 187. § (1) bek., (2) bek. b) pontja]. Ezért őt 1 év 10 hónap fogházbüntetésre, mellékbüntetésül 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy a fogházbüntetés fele részének kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1968-ban született gépkocsivezető foglalkozású, büntetlen előéletű terhelt 1986 óta rendelkezik „B” és 1987 óta „C” járműkategóriára szóló vezetői

engedéllyel. Azóta több, mint 1 millió kilométert vezetett balesetmentesen.

2006. november 30-án 06 óra körül a terhelt a 47. számú főúton közlekedett M. felől B. irányába a munkáltatója tulajdonát képező Citroen Jumpy személygépkocsival, melyben 8 munkatársát szállította utasként. A személygépkocsi első ülésorának a jobb oldali ülésén T. Zs. sértett, a középső ülésor jobb oldali ülésén G. A. sértett ült, míg a hátsó ülésorban a jobb oldalon Cs. J. sértett foglalt helyet. A biztonsági övet nem mindenki használta. Ekkor éjszakai sötétség volt. A közvilágítás nélküli útszakaszon enyhén szitált a köd. A 7 méter széles, útburkolati jelekkel ellátott, aszfalt burkolatú úttest felülete egyenetlen, hullámos, repedezett, foltozott, nyomvályús, és a szitáló ködtől páralecsapódásos volt.

Amikor terhelt a személygépkocsival a 114. km + 200 m útszelvénybe ért - az engedélyezett 90 km/h sebességgel szemben - legalább 100 km/h sebességgel, tompított világítás használatával belekezdett egy előtte, vele azonos irányba haladó tehergépkocsiból és pótkocsiból álló járműszerelvény előzésébe. Ugyanekkor vele szemből, 90-95 km/h sebességgel érkezett, tompított világítás használatával L. L. sértett a tulajdonát képező Volkswagen Passat típusú személygépkocsival. Annak ellenére, hogy a személygépkocsi tompított világításának fénye jól látható volt, a terhelt a szemből érkező jármű távolságát helytelenül mérte fel. Azt a ténylegesnél nagyobbnak érezte, ezért nem mondott le előzési szándékáról. Amikor a terhelt által vezetett személygépkocsi bal oldali első sarokpontja átlépte az úttest felezővonalát, akkor a szemből érkező VW Passat típusú személygépkocsi tőle mindössze 200-210 méter távolságban járt. A terhelt ennek ellenére folytatta a menetirány szerinti bal oldali forgalmi sávba történő áttérést, az út vonalvezetéséhez viszonyítva 1,5-2,5 fokos balra tartó szöghelyzetben. A Citroen Jumpy személygépkocsi jobb oldali kerekei azonban még a menetirány szerinti jobb oldali forgalmi sávban haladtak - tehát a jármű „nyergelte” a felezővonalat -, amikor a terhelt a szemből érkező személygépkocsi közelségét veszélyhelyzetként értékelte és vészfékezésre határozta el magát. Ekkor a terhelt által vezetett személygépkocsi eleje a későbbi ütközési ponttól 106-107 méter távolságban volt. Tekintettel arra, hogy a terhelt által alkalmazott sebességhez vészfékezéssel 139-148 méter féktávolság tartozott, ezért a jármű a rendelkezésre álló távolságon belül nem volt megállítható.

Amikor a terhelt a fékezést megkezdte, akkor L. L. sértett számára - a terhelt előtt haladó járműszerelvény takaró hatása miatt - a Citroen Jumpy típusú személygépkocsinak még csak a bal oldali lámpája volt látható. Emiatt az ő vonatkozásában a veszélyhelyzet csak akkor volt reálisan észlelhető, amikor - a tehergépkocsi takarásából kilépve - a terhelt által vezetett személygépkocsi

mindkét lámpájának fénye láthatóvá vált. Ekkor L. L. sértett által vezetett személygépkocsi eleje a későbbi ütközési ponttól 70-75 méter távolságban volt.

L. L. sértett a baleset elkerülése érdekében - észlelési és cselekvési késedelem nélkül - jobbra kormányzott és lassító fékezésbe kezdett. A jobbra kormányzás következtében a VW Passat lehaladt a menetiránya szerinti jobb oldali útpadkára oly módon, hogy jobb oldali kerekei az úttest jobb oldali szélétől jobbra 1,5-1,7 méter távolságban helyezkedtek el. Ugyanekkor a terhelt által vezetett - vészfékezésben levő - Citroen Jumpy személygépkocsi bal oldali kerekei is lehaladtak a - terhelt menetiránya szerinti - bal oldali útpadkára, s a jármű bal oldali első sarokpontja az úttest bal oldali szélétől balra 0,8-1 méter távolságban helyezkedett el. Ebben a helyzetben a két személygépkocsi frontálisan ütközött egymással, a szélességüket tekintve 60-70 %-os átfedés mellett. Az ütközés pillanatában a terhelt által vezetett személygépkocsi sebessége körülbelül 64 km/h volt. A sértett által vezetett személygépkocsi ekkor körülbelül 70 km/h sebességgel haladt.

Az ütközés következtében L. L. sértett - akinek biztonsági öve nem volt bekapcsolva - a nyaki gerinc törését és számos egyéb sérülést szenvedett el. Halála a baleset során elszenvedett súlyos belszervi sérülések, polytraumatizatio következményeként a helyszínen bekövetkezett. A 46 éves sértett nem szenvedett olyan betegségben, vagy szervi elváltozásban, amely halálának bekövetkezését siettetett vagy elősegítette volna. A baleset során elszenvedett sérülések és a sértett halála között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg. A biztonsági öv szabályos használata esetén a sértett ugyanilyen jellegű - halálos eredményű - sérüléseket szenvedhetett volna. A biztonsági öv használatának elmulasztása és a halálos eredmény bekövetkezése között nem áll fenn okozati összefüggés.

A halál bekövetkezésének időpontjában L. L. sértett vérében 0,25 ezrelék alkoholkoncentráció volt, tehát nem állt alkoholos befolyásoltság alatt.

A terhelt vér-, és vizelet alkoholkoncentrációja a baleset időpontjában 0,00 ezrelék volt, tehát nem volt a szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol.

A baleset következtében a terhelt által vezetett személygépkocsi utasai közül

H. Gy. körülbelül 8 hónap alatt gyógyuló és maradandó fogyatékkal társuló,

G. A. körülbelül 1 év alatt gyógyuló és maradandó fogyatékkal társuló,

Cs. J. 40 nap alatt gyógyuló,

V. L. 40 nap alatt gyógyuló,  
F. Z., H. P., S. I. és T. Zs. 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett el.

A terhelt - akinek biztonsági öve be volt kapcsolva - maga is megsérült és 6 hét alatt gyógyuló sérüléseket szenvedett el.

A baleset a terhelt részéről elkerülhető lett volna, ha - a szemből érkező személygépkocsi távolságát helyesen felmérve - nem kezd bele az előtte haladó járműszerelvény előzésébe, olyan időpontban, amikor a L. L. sértett által vezetett személygépkocsi már féktávolságon belüli helyzetben volt. A szemben haladó járművek relatív sebességéhez (190-205 km/h-hoz) tartozó féktávolság ugyanis vészfékezéssel 394-464 méter, míg lassító fékezéssel 746-900 méter lett volna. Ezzel szemben a két jármű egymástól mindössze 200-210 méter távolságban volt akkor, amikor a terhelt által vezetett személygépkocsi bal oldali első sarokpontja átlépte az úttest felezővonalát, és 175-185 méter távolságban akkor, amikor a terhelt által vezetett személygépkocsi már teljes terjedelmével áthaladt a menetiránya szerinti bal oldali forgalmi sávba. Az előzés feltételei tehát nem álltak fenn.

L. L. sértett részéről a baleset semmiképpen nem volt elkerülhető. A sértett vonatkozásában ugyanis a veszélyhelyzet csak akkor vált objektíve észlelhetővé, amikor a terhelt által vezetett személygépkocsi a megelőzendő járműszerelvény takarásából már olyan módon kihaladt, hogy mindkét lámpájának fénye láthatóvá vált a sértett számára. Ebben a pillanatban azonban a sértett által vezetett VW Passat személygépkocsi eleje a későbbi ütközési ponttól mindössze 70-75 méter távolságban volt. A sértett által alkalmazott 90-95 km/h sebességhez vészfékezéssel 102-114 méter, míg lassító fékezéssel 188-216 méter féktávolság tartozott volna. A személygépkocsi tehát az ütközési pontig még vészfékezéssel sem lett volna megállítható. L. L. sértett - a veszélyhelyzet felismerhetősége és az ütközés bekövetkezése közötti 3,1-3,2 másodperc alatt - minden tőle telhetőt megtett a baleset elkerülése érdekében azzal, hogy jobbra kormányozva lehaladt a menetiránya szerinti jobb oldali útpadkára.

A felmentésért és enyhítésért, illetve hatályon kívül helyezés érdekében a terhelt és védője által bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Békés Megyei Bíróság a 2009. október 20. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson kihirdetett 1.Bf.273/2008/36. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a terhelt a fogházbüntetés 2/3 részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra, egyebekben helybenhagyta. Z. Gy. igazságügyi műszaki szakértő véleménye egy részének kirekesztése mellett megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott tényállást állapított meg. A

bizonyítás anyagából helyesen vont következtetést arra, hogy a VW Passat személygépkocsi megfelelően ki volt világítva, és a baleset azért következett be, mert a terhelt rosszul mérte fel az előzés feltételeinek a fennállását.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján.

Az indítvány szerint súlyos eljárási szabálysértés valósult meg azáltal, hogy a másodfokú bíróság az eljárásból Z. Gy. igazságügyi műszaki szakértőt nem zárta ki annak ellenére, hogy tőle elfogulatlan vélemény nem volt várható. A szakértő ugyanis az elsőfokú eljárásban ténykérdésben olyan nyilatkozatot tett, amelynek valóságtartalma megdőlt, miután a balesetben részes VW Passat személygépkocsi fényszórójának izzóberendezését nem biztosították eredetben és így annak szakértői vizsgálatára sem került sor. Ily módon eljárási törvénysértést valósított meg a másodfokú bíróság azzal, hogy nem zárta ki a szakértőt az eljárásból, és csupán a sértet által vezetett gépkocsi elülső világító berendezéseivel összefüggő megállapításait rekesztette ki a bizonyítékok köréből.

Az indítvány szerint megszegte a másodfokú bíróság a Be. 252. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezést és az eljárási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon történő rögzítéséről szóló IM rendelet előírásait is azáltal, hogy a védelem által kellő időben előterjesztett és a költségek előlegezését is vállaló indítványa ellenére a másodfokú tárgyalás képfelvevő eszközzel történő rögzítéséről nem rendelkezett. Kizárólag a hangfelvétel készítését rendelte el és tette lehetővé. A képfelvétel készítését nem tette lehetővé, az erre irányuló védői indítványt nem utasította el, és annak nem is adott helyt.

Az indítvány szerint az eljárási szabálysértés megítélése során nem alakítható ki olyan álláspont, hogy az nem minősül jelentősnek, mivel a törvényesség egyik alapvető biztosítékát jelentő és a bíróságokra nézve kötelező szabály megszegése, amely egyben dokumentálja a bizonyítási eljárást, nem maradhat orvosolatlanul.

Az indítvány szerint megvalósult továbbá a Be. 373. § (1) bekezdésének III/a) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés is, mivel a megyei bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy ezért ítélete a felülbírálatra alkalmatlan. A megyei bíróság ugyanis anélkül, hogy a tanúkat ismételten meghallgatta volna, vagy e körben ehhez kapcsolódóan bizonyítást vett volna fel, eltérően értékelte és mérlegelte a tanúvallomásokat, és ezzel megsértette a felülmérlegelés tilalmát. A tanúvallomások ugyanis a sértetti gépjármű baleset előtti

kivilágítottságára vonatkozó tényadatokat nem tartalmaznak, így nem alkalmasak arra, hogy azokból a tompított fényszóró üzemszerű működésére következtetést lehessen levonni.

A terhelt és a védő mindezek alapján a marasztaló jogerős döntés hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.953/2010. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt, a tényállást támadó részében a törvényben kizártnak, az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozó részében pedig alaptalannak találta. Álláspontja szerint ugyanis az első- és a másodfokú bíróság a büntetőjogi főkérdések tekintetében indokolási kötelezettségének eleget tett. Ezért azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a marasztaló jogerős döntést a hatályában tartsa fenn.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a terhelt védője a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és részletesen indokolta.

Kifejtette, hogy a Legfőbb Ügyészség állásfoglalásától eltérően a képfelvétel készítésének elmulasztása nem csupán relatív eljárási szabálysértés, hanem olyan jelentős, amely az eljárás megismétlését eredményezheti.

A másodfokú eljárásban megdőlt szakértői vélemény kizárása azért meghatározó a terhelt terhére rótt cselekmény elbírálása körében, mert lényegében ettől függ, hogy az ügy lényegének a felderítése megtörtént-e.

A védő észrevétele szerint a Legfőbb Ügyészség indítványa feltételezéseken alapul, amikor azt állítja, hogy a 200-230 méter távolságból elhatározott vészfékezésből a sértetti jármű megfelelő kivilágítására lehet következtetni. Videofelvétel igazolja ugyanis, hogy a VW világításkapcsolója parkolófény állásban volt. Nem merült fel adat semmilyen beavatkozásra. Az esetleges áramtalanítás nem a világítás lekapcsolásával, hanem az akkusaru levételével történik. Mindezek folytán - az indokolási kötelezettség megsértésére figyelemmel - a védő a marasztaló jogerős döntés hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését indítványozta.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta és a marasztaló döntés hatályában fenntartását indítványozta.

A terhelt csatlakozott a védőjéhez.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában megjelölt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

1.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. A felülvizsgálati eljárásban - a Be. 423. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel - a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására nem kerülhet sor és ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére sincs törvényes lehetőség. Ennél fogva a kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapulvételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában.

A tényállást támadja a terhelt és védője, amikor azt vitatja, hogy a VW Passat személygépkocsi nem volt megfelelően kivilágítva és ez vezetett távolságának téves értékelése alapján a balesethez vezető előzés megkezdéséhez.

A bíróság által megállapított történeti tényállás ezzel ellentétesen és egyértelműen rögzíti, hogy a VW Passat megfelelően ki volt világítva, illetve, hogy a baleset oka az volt, hogy a terhelt rosszul mérte fel az előzés feltételeinek a fennállását.

E tényállást támadó részében tehát a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

2.

Az indítvány szerint a bíróság megszegte a Be. 252. §-ának (2) bekezdésében foglalt, számára kötelező rendelkezést azzal, hogy a képfelvétel készítését nem tette lehetővé a másodfokú tárgyaláson. Ez pedig jelentős törvénysértés, mivel garanciális jogok biztosítását szolgálja.

Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján - akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. §-a (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések törvényi taxációja folytán egyéb eljárási szabálysértésre felülvizsgálat nem alapozható. A Be. 252. §-ának (2) bekezdésében rögzített szabály megsértésére hivatkozással tehát felülvizsgálatnak nincs helye, az ilyen eljárási szabálysértések érdemi vizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség, ezért e részében a felülvizsgálati indítvány ugyancsak a törvényben kizárt.

3.

Ugyanakkor felülvizsgálati okra hivatkozott a terhelt és a védő, amikor azt állította, hogy a másodfokú bíróság megszegte a Be. 373. § (1) bekezdésének III/a) pontjában foglalt rendelkezést.

A Be. 373. §-a (1) bekezdésének III/a) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az eljárt bíróságok a büntetőjogi főkérdések - így a tényállás, a minősítés és a büntetés - tekintetében indokolási kötelezettségüket teljesítették. Részletesen számot adtak arról, milyen bizonyítékok - helyszíni szemle, műszaki szakértők véleménye, tanúk vallomása, terhelt vallomása - alapján állapították meg azt, hogy a sértett által vezetett gépjármű megfelelően - ún. tompított fénnnyel - ki volt világítva, és ennek megfelelően az előzés megkezdésekor - amint abból az azonnal megkezdett vészfékezésből is következtetés vonható - jól látható volt a terhelt számára is.

Ezért az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozó felülvizsgálati indítvány alaptalan. A Legfelsőbb Bíróság egyetértett tehát a Legfőbb Ügyészség indítványával abban, hogy az indokolási kötelezettség elmulasztására történő hivatkozás valójában kizárólag a jogerős határozatban megállapított tényállás és a bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységének a támadására szolgált. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint azonban a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható.



Miután a Legfelsőbb Bíróság nem észlelt olyan további eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2010. június 24.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.  
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő  
Bné